

D Z I E N N I K

Departamentowy Płocki.

N.º 54.

Dnia 12. Października 1811.

To promote the common welfare.

Ad Smith.

Prefekt Departamentu Płockiego.

Częstokroć doświadczając, iż wiele osob, przenosząc się z iedney gminy do drugiey, z iednego powiatu do drugiego lub departamentu do departamentu, zaświadczon dekretem Najiasniejszego Pana z dnia 18 Stycznia r. z. wskazanych, i od właściwych władz otrzymać się winnych, niemiewaią; przedsięwziętem, dla tem większego ostrzeżenia wszystkich do rzeczy interellowanych osob, dekret w wspomniony powtornie do publiczney wiadomości podadż:

WYPIS z protokołu Sekretaryatu Stanu.

w Pałacu Naszym w Dreźnie dnia 18. Stycznia 1810.

Frederyk August,

z Bożey łaski Król Saski, Xiążę Warszawski etc.

Chcąc przywieść do skutku artykuł 2. dekretu Naszego dnia 20. Grudnia 1807. w Warszawie wydanego, nakazuiący Władzom administracyynym powiatowym o każdym człowieku wynoszącym się i przybywaiącym w okręgu swego powiatu raporta do Rządu przesyłać, tudzież chcąc też Władze administracyne powiatowe postawić wstanie ścisłego dopełnienia przepisow, w powyższym artykule wspomnionego dekretu zawartych, za zdaniem Naszey Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowimy:

Art. 1. W każdej gminie sporządzona będzie księga ludności wszystkich osob w niey mieszkaiących.

Art. 2. W miastach Prezydenci lub Burmistrze, we wsiach Weytowie, takowe księgi sporządzić są obowiązani.

Art. 3. W Księdze ludności zapisane bydź powinny osoby oboiey płci, z wyszczególnieniem ich imienia, nazwiska, wieku, mieysca urodzenia, przedostatniego zamieszkania, ich stanu, profeslyi, rzemiosła, lub innego sposobu życia, i religii.

Art. 4. Spisanie tey księgi ma się rozpocząć w czasie przez Ministra Spraw Wewnętrznych oznaczonym, po ogłoszeniu niniejszego dekretu.

Art. 5. Księga ludności każdego miasta, i każdej wsi spisana będzie w dwóch exemplarzach, ieden z tych przy aktach swey respective gminy pozostanie, drugi właściwemu Podprefektowi odesłanym będzie.

Art. 6. Wszelkie w ciągu roku wydarzające się edmiany w każdej respective gminie Prezydent, Burmistrz lub Woyt w każdej ludności zapisywać będzie, w adnotacyi na to w teyże księdze zostawionej.

Art. 7. Urzędnicy aktów stanu cywilnego obowiązani są respective gminy swey Prezydentowi, Burmistrzowi lub Woytowi cztery razy do roku, to jest: co kwartał, zaczynając od 1. Stycznia donieść o każdej nowo urodzonej lub zmarłej osobie, tudzież o każdej zaślubionej parze, z dokładnem wyszczególnieniem ich imion, nazwisk, i zamieszkania, ato tym koncem, ażeby Prezydent, Burmistrz lub Woyt był w stanie ścisłego dopełnienia poprzedzającego Artykułu.

Art. 8. Prezydent, Burmistrz lub Woyt odpowiedzialnym jest za niedokładne księgi ludności swej gminy sporządzenie, i iey utrzymywanie.

Art. 9. Podprefekci przy popisie wojskowym każdego roku takowe księgi weryfikować, i zaświadczać, wszelkie dostrzeżone pomyłki, błędy prosiować, poprawiać obowiązani będą.

Art. 10. Prefekci przy rocznem obieżdaniu swych departamentów dostrzegać mają porządku utrzymywania ksiąg ludności każdej gminy.

Art. 11. Każdy mieszkaniec zaciągnięty w księgę ludności, niemoże porzucić miejsca mieszkania swego i przenosić się w inne miejsce bez o powiedzenia się swemu Prezydentowi, Burmistrzowi lub Woytowi, w którego gminie został, bez uzyskania na piśmie zaświadczenia od władz poniższemi artykułami niniejszy Art. 2. dekretu Naszego 21. Grudnia 1807 r. przyzwoitej sobie opowiedział się władzy, a włościanie i mieszkanicy, stosownie do dekretu Naszego 21. Grudnia 1807. roku mają się procz tego opowiedzieć właścicielom gruntu, na którym mieszkają, komornicy zaś właścicielowi domu.

Art. 12. Prezydent, Burmistrz lub Woyt wydaie takowe zaświadczenia przenoszącemu się mieszkancowi ze wsi do wsi, lud z gminy do gminy w iednymże powiecie, Podprefekt zaś wydaie zaświadczenie przenoszącemu się z powiatu do powiatu w tymże departamencie, a Prefekt wydaie takowe zaświadczenie przenoszącemu się z departamentu do departamentu; w każdym iednak takowym przypadku Prezydent, Burmistrz lub Woyt o przenoszącym się do innej gminy tamecznego Prezydenta, Woyta lub Burmistrza uwiadomić winien; również Podprefekt o przenoszącym się do drugiego powiatu Podprefekta tamecznego uwiadomi, a Prefekt oprzenoszącym się z departamentu tamecznemu Prefektowi doniesie.

Art. 13. Gdyby zaś Prezydent, Burmistrz lub Woyt zaświadczenie wydadł truźnik, na ten czas żądający go uda się do Podprefekta, gdyby ten odmawiał, uda się do Prefekta, a od tegoż w podobnymże przypadku do Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 14. W każdym przypadku wynoszący się z iednej gminy z księgi ludności teyże gminy przez Prezydenta, Burmistrza lub Woyta miejscowego wymaganym być powinien, z dołożeniem w adnotacyi: do której wsi lub miasta, do której gminy lub którego powiatu, albo departamentu wyniosł się.

Art. 15. Zaświadczenia przenoszącym się z miejsca na miejsce na piśmie wydawane będą, wtych wyszczególnione być powinny tak przenoszącego się, iako i iego familii imiona, nazwiska, wiek, miejsce urodzenia, miejsce do tych czasowego zamieszkania, z wyrażeniem miasta, wsi, gminy, powiatu i departamentu, ich religia, stan, urodzenie, profesya, rzemiosło lub inny sposób życia, zapisano oraz bydl

powinno, do której wsi, miała, gminy, powiatu i departamentu przenosi się mieszkaniec.

Art. 16. Mieszkaniec z miejsca do miejsca przenoszący się w gminie do zamieszkania od siebie obranej, przez Prezydenta, Burmistrza lub Woytę do księgi ludności zapisanym być powinien, Prezydent jednak Burmistrz lub Woyt nie może dopoty ani do księgi ludności przybyłego mieszkańca zapisać, ani mieszkania przybytemu w tej gminie dozwolić, dopoki przybywający mieszkaniec nie złoży przed nim zaświadczenia artykułem 12. przepisanego.

Art. 17. Ani Prezydent, Burmistrz lub Woyt miejscowej gminy, ani Podprefekt powiatu lub Prefekt departamentu wzbraniać lub zwać nie może wyprowadzenia się mieszkańcom z jednego na drugie miejsce, lecz opowiadającym się i żądającym natychmiast i bezpłatnie przepisane zaświadczenie wydawać powinien pod karą dla Woyty 10 złt, Burmistrza 15, Prezydenta municypalnego 30. Podprefekta 45. wypłacić się mających. Prefekt zaś surowo w takowym przypadku napomniany będzie.

Art. 18. A gdyby iakowe do wydania zaświadczenia wynikały przeszkody, te iak najszybciej załatwione być mają. Wszelkie prywatne pretensye przez właściwy Sąd, a zaś Rządowe, przez właściwych sobie Urzędników rozstrzygnięte być powinny.

Art. 19. Wszakże i w przypadku artykułem 18. przepisany, nie można pod pozorem mianych pretensy wstrzymywać zaświadczeń, a przez to tamować wyprowadzenia się, chyba że areszt przez przyzwoite władze założonym zostanie.

Art. 20. Jeżeli z jednej strony dozwolone jest każdemu wolne z miejsca na miejsce przeprowadzenie się, tak z drugiej strony nie może uniknąć surowych kar ten, który samowolnie bez opowiedzenia się przepisanej sobie władzy i bez zachowania porządku w artykule 11. i 12. przepisanego porzuci miejsce swego mieszkania, przenosząc się na inne.

Art. 21. Dla czego postanowiliśmy i fianowimy: iż każdy bez przepisanego powyższemi artykułami opowiedzenia się i zaświadczenia opuszczający miejsce mieszkania swego, ukarany zostanie karą pieniężną złt. pol. 30 lub iedno tygodniowem więzieniem.

Art. 22. Każdy przyymujący na mieszkanie do swego domu człowieka z rodziną, lub bez rodziny nie zameldowawszy go właściwemu sobie Prezydentowi, Burmistrzowi lub Woytowi, ukarany zostanie przez Sąd miejscowy karą 15 złt. lub trzydniowem więzieniem.

Art. 23. Gdy zaś człowiek nowo przybyły przez właściciela domu, w którym się znajduje, Prezydentowi, Burmistrzowi lub Woytowi zameldowanym zostanie, a zaświadczenia przyzwoitego złożyć nie będzie wstanie, takowego Prezydent, Burmistrz lub Woyt, za poprzedniem przez siebie wywodu słownego sporządzeniem, pod pewną frazą do właściwej gminy sposobem w artykule 25. opisanym odesła, a Urzędnik gminy owego miejsca, z którego ten człowiek wyszedł, odebrawszy onego, do Sądu miejscowego dla wskazania nan kar artykułem 21. przepisanych, odda.

Art. 24. Niemogą być pod artykuł 23. podciągani ci, którzy nie opuszczają swego zamieszkania, dla swych lub im zleconych interesów odbywają podróże, i dla ich załatwienia czas nieiaki w iednym miejscu pozostać muszą, takowych więc od powyższego artykułu zupełnie wyłączonych mieć chcemy.

Art. 25. Prezydent, Burmistrz, lub Woyt uwiadomiony o nowo - przybyłym

za zamieszkanie do swej gminy człowieku, niemającemu do tego przyzwoitego zaświadczenia, jeżeli go do tej gminy, z której bez zaświadczenia się oddalił, nie odesła, ukarany zostanie karą złt. pol. 30, i pomimo tego człowiek w gminie jego znajdujący się, od gminy do gminy odesłanym być powinien na miejsce, z kąd wyszedł.

Art. 26. Prezydent, Burmistrz lub Woyt mając swej gminy mieszkańca bez zaświadczenia oddalonego, do siebie przywiedzionego, a nie oddający go do Sądu po ukaranie, wskazanym zostanie na karę złt. 15, a człowiek do swojej gminy zwrocony, po ukaraniu do Sądu oddanym będzie.

Art. 27. Kary artykułami 25. i 26. przepisane na Prezydentów miast Prefekci, na Burmistrzów i Woytów Podprefekci wskazać są moi.

Art. 28. Podprefekci i Prefekci mający wiadomość o uchybieniach Prezydentów, Burmistrzów i Woytów w artykułach 25. i 26. wyrażonych a pobłażający im, odpowiedzialni są Rządowi z urzędowania swego.

Art. 29. Kary przepisane artykułami 21. 22. 23. 24. 25. i 26. powiększane będą połową wyżej przez wyżej wspomiane władze w miarę powtarzanego występku.

Art. 30. Kary przepisane artykułami 21. 22. 23. 25. 26 i 28 wpływać będą do kasy respective swych Podprefektur, a zebrane ztąd pieniądze użyte być mogą przez Rady powiatowe na dobro ich powiatu.

Art. 31. Mieszkaniec obcego kraju, życzący sobie osieść w Księstwie Naszemu Warszawskiem, przyjeżdżając do każdej gminy, którą sobie do zamieszkania obierze bez żadnej innej formalności, iak tylko, ażeby dowiodł zaświadczeniem: że jest Cudzoziemcem. Takowe zaświadczenia wydawać mają przybywającym osobom z obcego kraju na ich żądanie darmo i bez zwłoki i bez żadnego wyszczególnienia wszystkie pograniczne Komory i wszystkie administracyjne Władze, do których się też osoby najpierw zgłaszają.

Art. 32. Przybywające z kraju obcego osoby, obrawszy sobie zamieszkanie w Księstwie Naszemu Warszawskiem, w pisane będą zaraz w księgę ludności tej gminy, w której sobie zamieszkanie obrały w sposobie artykułem 3. przepisany, i Prezydent lub Woyt obowiązany jest natychmiast uwiadomić Podprefekta swego powiatu o przybyłych do swojej gminy osobach.

Art. 33. Dla uniknienia wszelkich zatrudnień i wątpliwości Prezydenci, Burmistrze, i Woytowie zaświadczenia służące do przeniesienia się z gminy do gminy i te, które Cudzoziemcy przy granicy biorą, mają przy swych aktach zachować.

Art. 34. Paszporta wydawane tym tylko być mają, którzy, nieopuszczając swej gminy, w interesach swych odbywają podróże, a po odbyciu ich, wracają do swego zamieszkania. Zaczem paszporta niemogą być uważane za wyżej przepisane zaświadczenia, służące do wolnego przeniesienia się z jednego na drugie miejsce, i niemogą być uważane, iak tylko do wolnego przejazdu lub przeyscia przedsięwziętej podróży.

Wykonanie niniejszej woli Naszej Ministrowi Naszemu Spraw Wewnętrznych, a umieszczenie icj w dzienniku praw Ministrowi Sprawiedliwości polecamy.

(podpisano) FREDERYK AUGUST,

przez Króla: Min. Sekr. Stanu Stan. Breza.

Zgodno z oryginałem: Min. Sekr. Stanu Stan. Breza.

Zgodno z oryginałem: Felix Lubieński, M. S.

(L. S.) Antoni Jonemann, S. j.

z tém dodaniem: iż Najjaśniejszy Pan dekretem wspomnionym zarządząc wszelkiemu nieporządkowi, jaki z arbitralnego przenoszenia się z jednego miejsca na drugie wynikać może, zapewnił oraz dobrą wolą w przeprowadzeniu każdego mieszkańca z warunkiem tylko, aby przenoszący się formalności tymże dekretem wskazane uskutecznił. Jak zaś szczególną swą dobroć i opiekę nad każdym z swych poddanych łaskawie okazać raczył, tak równie obojętny kary na bezprawnie i bez przepisanych zaświadczeń opuszczających miejsca swego zamieszkania. Dla tego ostrzedź tu każdego maszę, iż dekret rzezony do wszelkiego stanu i klasy mieszkańców jest rozciągniętym i do dopełnienia formalności nim przepisanych każdy stan obowiązują. A za tém ktokolwiek, czyli to z względu powołania go na nowy Urząd lub przeniesienia z jednego na drugi, czyli też z jakich innych przyczyn miejsce zamieszkania swego odmienia, obowiązany jest zaświadczenie § 12. tegoż dekretu przepisane uzyskać; gdyż wprzeciwym przypadku sam sobie winę przypisze, gdy rygor § § 21 i 23 tegoż dekretu do niego zastosowanym zostanie.

Ze zaś doświadczeniem przekonywam się: iż starający się przenieść w inny departament, pomimo jasno § 11. przepisanych formalności, w proft do mnie udają się, przeto tak dla oszczędzenia czasu, iako zapewnienia każdemu proszącemu rychlejszego skutku, uwiadamiam: iż żądający zaświadczenia, podług naturalnego stopniowania urzędowan, winien na sam przód udać się do właściwego Woyta, który z wyrażeniem przekonania swego, iż interellent podatki do Skarbu należne popłacał, wniosek swój wedle § 15 do Podprefekta powiatowego odesła, a ten przedstawienie swe, z załączeniem dla legitymacyi oryginalnych, przez Woyta gminy złożonych zaświadczeń, natychmiast przesłać mi jest obowiązany, po czém zaświadczenie iak nayspieszniey wygotowane, na ręce Podprefekta przesłaném zostanie. Kto zaś powyższych formalności i udowodnienia opłaty podatków skarbowych nie okaże, zaświadczenia przez siebie żadanego nie uzyska. Szczególniey za tem polecam WW. Podprefektom, Burmistrzom i Woytom, aby exekucyi wspomnionego dekretu i przepisanych nim formalności dopilnowali i przedstawienia do siebie czynione, jeżeli takowe nie będą dokładnemi, już przez siebie sprostowane do mnie odsyłali, gdyż inaczey za zwłokę skutku interellentowi odpowiedzialnemi zostaną.

Ninieysze obwieszczenie, w dzienniku departamentowym umieszczone, aby każdego wiadomości doszło, Burmistrze i Woyci nietylko po

gminach ogłosić, lecz i publikacyi onego z ambon wszelkiego wyznania dopilnować są obowiązani, i że się tak stało, przed Podprefektami udowodnić mają.

W Płocku, dnia 23. Września 1811.

R. Rembieliński.

Plichta, S. j.

Edukacya Departamentowa.

Rektor Gimnazjum Płockiego ma honor uwiadomić Szanowną Publiczność departamentową: iż po odbytych w dniach 8, 9, i rotym m. b. examinie wszystkich Klas, nowy bieg nauk w letniem półroczu szkolnem po Świętach rozpoczął się; a to w celu zachęcenia Szanownych Obywateli departamentu, aby z podanej im od Rządu sposobności, dania synom swoim przyzwolitęj Edukacyi, iako dobrych oycowie pilnie korzystać chcieli.

Smutnem albowiem doświadczeniem przekonany, podpisany przyznać się musi, iż Edukacya w okresie naszej czynności ieszcze wcale nie ma tyle znaczenia i względu, ile w narodzie polerownym, i w wszystkich widokach do wydoskonalenia się dążącym, mieć powinna. Skądże to często oddanie dzieci do Szkół albo zupełnie zaniedbane, albo przynajmniej opóźnione? -- Skąd ta zbyt uczęszczająca oszczędność w zakupieniu potrzebnych uczniom książek? -- Skąd ta nieregularność w przysyłaniu uczniów, i częste te przerywania nauki samych rodziców winie przypisać się mające? -- Skąd ten niezwykły nieporządek, iż uczniowie raz na Święta lub Wakacje roziechawszy się, prawie nigdy na czas wyznaczony nie przyjeżdżają? -- Skąd to prawie powszechnie niedokonczenie biegu nauk i Edukacyi? -- Skąd to nieczułe opuszczenie Szkół bez pożegnania się lub przynajmniej opowiedzenia się Nauczycielom, niemniej bez żądania zaświadczenia szkolnego? -- Skąd ta niewdzięczność, iż często najgorsze Subiekta, na których wszelkie prace Naczyteli bez skuteczne zostają, narobiwszy tymże tysiączne zmartwienia i przykrości, Szkoły okrzykują; a ludzie za światłych mianem być chcący, bez zastanowienia się nad prawdą lub nieprawdą podobnych baiek, takowe powtarzają? -- Skądże to wszystko; jeżeli nie z owego źródła małego znaczenia Edukacyi, Szkół i mozołu ludzi w nich pracujących w opinii wielu?

Można śmiało powiedzieć: dopóki interes pieniężny lub gospodarski będzie się nam z dawał być względem godniejszym, aniżeli opóźnienie Edukacyi dzieci naszych: -- dopóki nie będzie między nami punkt honoru większy w tém: przyzwolcie edukowanych i zdatnych mieć Synów, aniżeli w jednéj wesółej kompanii roztrwonić wiecej, niż na Edukacyą dzieci naszych w całym roku pospolicie łoży się: dopóty nie możemy sobie przywłaszczyć honoru być na wysokim stopniu oświecenia i poloru. Co większa, że ten duch oziębłości względem Edukacyi, udzielając się samej młodzieży, stać się największą przeszkodą postępowania onej w naukach; czego ze smutkiem doświadczamy skutków.

W zamiarze zaradzenia temu z naszej strony ile możności, ożywienia ducha Młodzieży, i pracowania z większym pożytkiem dla publiczności, za naradzeniem się całego zgromadzenia Nauczycieli Gimnazjum, wprowadziliśmy na koncu zeszłego półroczu szkolnego Cenzurę szczególną, to jest: złożenie i ogłoszenie opinii całego zgro-

madzenia Nauczycieli o każdym uczniu pojedynczo, wyszczególniający mu postępek lub opuszczenie się w każdym obiekcie nauk i sprawowania się, i udzielający każdemu pochwałę, przestrożę lub nagane, na jaką zasłużył.

Takowa Cenzura do tych czas już miała wzwrocie w Gimnazjum naszym miejsce, lecz była tylko prywatną, ogólniejszą, i z promocyami i examinami prywatnymi połączoną. Teraz zaś, dla większego wrażenia i skutku, zapowiedzieliśmy uczniom naszym: iż wspomniana Cenzura, summiennie przez zgromadzenie Nauczycieli ułożoną, odtąd na koniec każdego półrocza szkolnego w dzień wyznaczony i publicznie ogłoszony, w zgromadzeniu wszystkich klas i Nauczycieli, z wolnym przystępem dla rodziców i interesujących się tem publiczności, ogłoszoną będzie; tudzież że każdemu wypadek teyże Cenzury na wydrukowanie zaświadczeniu z podpisem Rektora, udzielanym będzie, z obowiązkiem podania takowey Cenzury rodzicom; dla dokładniejszey informacyi onych o postępku Edukacyi ich synów.

Spodziewamy się już z tego zapowiedzenia zbawiennego skutku na uczniach naszych w zaczętem półroczu; bo młodzież nie zepsuta nie jest bez uczucia honoru; lecz podaemy to do publiczney wiadomości, ażeby i rodzice wspólnie z nami do dopięcia tego samego celu przykładali się: żądając od synów swoich wspomnionę legitymacyi z przepędzonego półrocza szkolnego, i wymierzając im dowody swego ukontentowania lub nieukontentowania w miarę więcej lub mniej chlubney dla nich Cenzury.

Tym sposobem skutek tego zarządzenia będzie zapewne naysmyślniejszy. Gdyby zaś rodzice względem takowych Cenzur okazywali się obojętni -- czego się spodziewać nie możemy -- tedy zapewne z ich zaprowadzenia więcej szkody niż korzyści wynikałoby; służyłoby albowiem tylko do większego odrętwienia uczucia honoru; a tam, gdzie uczucie honoru odrętwiało, niechay Edukacya zrzuca się swych praw i swego skutku!

O terazniejszym stanie Szkoły naszej, w porównaniu w półroczu zeszłym, w następującym numerze dziennika departamentowego podam wyobrażenie.

Płock, dnia 25. Kwietnia 1811.

Rose, Rektor Gimnazjum Płockiego.

Prokurator Krolewski

przy Trybunale cywilnym I. Instancyi departamentu Płockiego.
do

UUr. Burgrabiów tak przy Trybunale, iako i przy Sądach Pokoju w departamencie Płockim.

Dofirzegł z naywiększém nieukontentowaniem: iż UUr. Burgrabowie, mimo licznych zaleceń wprzedmiecie ścisłego stosowania się w pobieraniu należytości za ich prace do taxy dekretem Nayjaśnieyszego Pana z dnia 14. Marca 1809 wskazaney, dopuszczają się uciążać obywateli kosztami nieprawnie przez nich wymaganemi, i tak zdarza się: że Burgrabia, który rzadko sam, lecz nayczęściej Patron, oryginał pozwu układa, odbierając od strony do tego gotowe kopie pozwu lub wyroku do wręczenia powierzonego, poważa się za sporządzone kopie

wymagać nadgrody i za admanuacyą zapozwów stosownie do Art. 69 Nr. 9 procedury dla osob niewiadomych z zamieszkania, i za granicą mieszkających, lubo w stosunku do Artykułu 4. allegowanego dekretu, żadna opłata Burgrabiemu nie należy się z powodu, iż ta czynność w mieyscu, i visa przez Prokuratora Krolewskiego ex officio dzieie się, iednakże żądana bywa; na koniee Prokurator Krolewski spostrzega w likwidacyach przy pozwach opłatę za attešt, która rownież wymaganą bydz nie może, ponieważ pozew tylko a nie attešt w duchu prawa iest znany.

Aby więc podobnym nadużyciom wedle możności na przyszłość zapobiedz, ostrzega Prokurator Krolewski ninieyszem wszystkich Burgrabio: iż gdyby który z nich odważył się więcej nad należytość onemuż powyższym dekretem dozwoloną wymagać, nie ochybnie za nayspierwszém dostreżeniem do nayscisleyszey odpowiedzialności wedle rygoru prawa pociągniętym zostanie.

W Plocku, dnia 5. Października 1811.

Turski.

Burgrabia Trybunalu Cywilnego I. Instancyi departamentu Plockiego.
Podaie ninieyszem do publiczney wiadomości, iż w dniu 10. Listopada 1811 r. w mieście Plocku o godzinie 10. przed południem w domu pod Nrm. 254 przy ulicy Nowey sprzedane będą więcej dającymu i przybicie otrzymującemu różne meble i sprzęty domowe, a to za gotową zapłatę w monecie grubey, zatradowane w Interessie należnych procentow od summ Bajonskich Starozakonnemu Izraelowi Wallerzugowi w Plocku mieszkającemu.

Plock, dnia 9. Października 1811.

Ferd. John.

W Kantorze osmym Loteryi klaszycznej w Plocku na Nowem mieście w domu Nro. 313 przy ulicy Miszyonarskiej sytnowanym padła wygrana w 3. klasie, 6. loteryi klaszycznej Warszawskiej na Nr. 4364 złt. 500 na Nr. 5972 złt. 102. Losow do 4 klasy teyże loteryi, iakoli też i do 1. klasy 42. loteryi Drezdenskiej każdego czasu dostać można.

Kobyliński, Kolektor.

DODATEK

do Dziennika Departamentowego No. 54.

Prefekt Departamentu Płockiego.

Kommunikowany mi przy reskrypcie JW. Ministra Skarbu pod d. 18. Września r. b. dekret Nayaśniejszego Pana daty 4. Września 1811. względem wstrzymania exekucyi o kary denarowe, podaę do publicznej wiadomości w słowach, iak następuje:

WYPIS z protokołu Sekretaryatu Stanu

w Pałacu Naszym w Pilnic, dnia 4. Września 1811.

Frederyk August,

z Bożey łaski Król Saski, Xiążę Warszawski etc.

Znayduiać wprzedstawieniu od Naszey Rady Stanu pod dniem 21. Sierpnia 1811 Nam w okoliczności kar denarowych na rozkaz Nasz uczynioném, iż wpływ do kass skarbowych zaległych podatków iest wstrzymywany i przez to szczególniey, iż kallyerowie odmawiaia przyymowania od Kontrybuentów podatku, gdy nie iest do niego dołączona ilość za karę opóźnienia dekretem Naszym 19. Czerwca 1810 przepisana; chcąc dla Skarbu przyspieszyć a dla Kontrybuentów ułatwić uiszczenie się w zaległych podatkach, nim stosownie do zamiaru Naszego inne względem kary denarowej w mieyscu dotychczasowych oznaczemy prawidła, postanowiliśmy i stanowimy:

Art. 1. Podatki mają bydź do kass respective powiatowych i mieyskich przyymowane, chociażby Kontrybuent zadłużony razem nieprzynosił należitości za karę opóźnienia, dekretem Naszym 19. Czerwca 1810 postanowionéy.

Art. 2. Sposób i termin, w którym kary dekretem 19. Czerwca 1810 przepisane od zaległych podatkow mają zostać przez Kontrybuentow do kass zapłacone, osobnym Naszym dekretem w krotce postanowimy.

Dopełnienie i niezwłoczne ogłoszenie ninieyszego dekretu Naszemu Ministrowi przychodow i Skarbu, a umieszczenie w dzienniku praw Ministrowi Sprawiedliwosci zalecamy.

(podpisano)

FREDERYK AUGUST,

przez Króla: Min. Sekr. Stanu Stan. Breza.

Zgodno z oryginałem: Min. Sekr. Saņu Stan. Breza.

(L. S.)

Zgodno z aktami: J. Czyżewski S. M. S.

Rownieź Ogłaszam treść reskryptu JW. Ministra Skarbu powyżey z daty cytowanego, służącego do objaśnienia rzeczzonego dekretu:

Niepochoodzi bynaymniej z takowego, iż zaprzestaną się rachować kary denarowe, narosłe za uchybienie na terminie opłaty podatków publicznych, ówszem takowe kary i nadal tak, iak i dotąd od podatków zaległych obrachowane i na delatę zapisywane będą.

Gdyby zaś ieszcze i teraz kto po tém nowém dobrodziejstwie Nayiaśnieyszego Pana, niepospieszał z zaplaceniem do Skarbu zaległych podatków i podpadł exekucyi przez Burgrabiego na sposób dekretem Nayiaśnieyszego Pana rozciąganej, takowy Kontrybuent ściagać w tedy będzie na siebie całkowicie tymże dekretem rygor przepisany.

Ninieysze obwieszczenie polecam wszystkim Burmistrzom i Woytom w swych gminach z pospiechem ogłosić tak, ażeby się nikt niewiedomością onego wymawiać niemógł, co udowodnić przed W. Podprefektem właściwym należy.

Płock, dnia 30. Września 1811.

R. Rembieliński.

Plichta, S. j.

Dalszy ciąg o przyczynach i skutkach podwyższania i zniżania się płacy od roboty.

Kiedy płaca od roboty w pewném miejscu nie odmienia się razem z ceną żywności, a wyrobnik ubogi i w drogich latach familią swą wyżywić iest w stanie, w takim przypadku w latach miernie dobrych z łatwością, a w czasach nadzwyczajnej tanności wygodnie żyć potrafi, supponując, że dwa artykuły, szczególniej w dużych miastach dla niego ważne, to iest: pomieszkanię i opał, w iednakiej lub bezmała w równy zoftaia cenie.

Kiedy płaca od roboty w różnych miejscach zmiennieyszą iest, aniżeli cena żywności, opału i stancyi, a wyrobnik ubogi i tam, gdzie płaca iest nayniższą, wyżyć z swą może familią, wtedy tam, gdzie płaca iest naywyższą, obficie mieć musi wyżywienie.

Kiedy płaca od roboty z odmieniającą się według okoliczności czasowych i miejscowych ceną żywności i innych potrzeb nietylko nie zgodnie, lecz często przeciwnie odmienia się, a robotnik z niższej płacy w droższém miejscu i w droższym czasie wyżywia się, wtenczas zapewne z wyższej płacy w tanszém miejscu, i w tanszym czasie dobrze żyć potrafi. Tak zboże w starych Prussach iest droższe, a niżeli w przyległych prowincyach Polskich, z których ieczęsto do Pruss na sprzedaż przywożą. Mimo to cena wolnej pracy wyższą iest w Polsce niż w Prussach. Jeżeli więc wyrobnik ubogi w Prussach familią swą szcuple wyżywić iest w stanie, w Polsce bez wątpienia wygodnie żyć potrafi. Również w wielkiej Brytanii droższe było zboże w ciągu siednastego wieku, aniżeli w ciągu osmnastego, opuszczając w rachubie ostatni dziesiątek lat; a przecież w ostatnim wieku płaca od roboty była wyższą, niż w pierwszym. Jeżeli tam przeto wyrobnicy ubodzy w siednastym wieku z familiami swemi utrzymać się mogli, z tém większą im to przyysć musiało łatwością w wieku osmnastym.

Jednakże czyniąc podobne porównania płacy różnych czasów w względzie na rzeczywistą, onę cenę, czyli na ilość wygod życia, których wyrobnik za wzięte pieniądze nabyć sobie może, nie wypada mieć względu na samo tylko zboże. Bo bydlę może, i bywa istotnie w postępie kultury, iż wyrobnik częścią niektóre artykuły żywności, jakoto: kartofle, warzywa z przyczyny, że te już nie za pomocą samego rydła, tak dawniejszy, lecz za pomocą pługa sadzą i sieją się, taniej mieć może, częścią, że przez zasile udoskonalenie fabrykacji profitszych gatunków towarów metalowych i tkanych, swą odzież, narzędzia, i różne użyteczne i przyjemne sprzęty domowe niższą ceną, jak w przeszłych czasach zakupić ielt w stanie, i że lubo niektóre inne potrzeby częścią same przez się, częścią przez podatki drożej, to zdrożenie przecięż przez spadnięcie ceny owych wyżej wymienionych rzeczy aż nadto bywa wynadgródomem.

Wypada tu kwestya, czyli płaca wysoka, iłączoną z nią pomysłność niższych klas ludu należy uważać jako korzyść, czyli też jako nieszczęście dla całego gospodarstwa krajowego?

Wysoką płacą nazywamy tę, co mniej, lub więcej przewyższa cenę potrzebną na utrzymanie klasy wyrobników w liczbie niezmiennéj. Obojętne roztrząśnienie rzeczy okazuje, iż taka płaca dąży ku pomnożeniu liczby robotników, ku powiększeniu ich działalności, i ku powiększeniu dochodu z gospodarstwa narodowego.

Wysoka płaca pomnaża ludność, ponieważ każda z klas wyrobników w miarę obfitszego wyżywienia swego, już sama przez się bardziey się rozmnaża, a nadto przez nabieg z zagranicy, jeżeli tego szczególne nie czynią nie podobnem przeszkody, staie się liczniejszą.

Coż innego nad płacę obfitą sprawiało: że w Holandyi, póki ta kwitnęła, mnożstwo marynarzy i innych wyrobników, przechodzące wszelką do rozległości iéy ziemni proporcją, wzrosło, i że mnożstwo ludzi z Westfalii, a nawet z Tyrolu, jeżeli już nie dla osiadania, to przynajmniej na robotę lenią tamże chodziło? Holandya nie potrzebowała takich nadzwyczajnych środków i urządzeń, iakich nie iedne państwo używa dla zwabienia kolonistów zagranicznych. Jakkolwiek wielka ielt w którym kraiu konsumpcya ludzi, aby tylko płaca nie przestała być obfitą, zawsze i do każdego rodzaju zatrudnienia ludzie się znajdują. Nawet w nie zdrowych bardzo gorach, na przykład w Idryi, przy dobrej płacy nigdy robotników nie brakowało. Nie należy tu przemilczeć Holandyi, która wysyłając tak wielkie mnożstwo ludzi w groby Batawskie i niszcząc ich tak wiele przez swą marynarkę, nigdy przecięż braku ludzi nie uczuła. Również i wielka Brytania, mimo wszelkiey straty ludzi, z rządzoney przez nieprzeftanne iéy wojny morskie, przez zdobycze krajów w Hindostanie, i przez swoje systema kolonialne, ciągle w ludność staie się obfitszą. To iasnym ielt dowodem, że brak ludzi w Hiszpanii, i Portugalii nie pochodzi z przyczyny posiadanych przez te państwa osad w innych świata częściach, owszem z przyczyn podobnych tym, co sprawiają brak ludzi w Węgrzech, Polsce i innych krajach, które nigdy zagranicą nie miały osad.

Mnożstwo ludu ani u innych ludzi zatrudnienia nie znajdującego, ani do własnego siebie zatrudnienia sposobu niemającego, owszem żyjącego z darów lub w ostatniéy nędzy ielt wprawdzie wielkiem złem w kraiu, i dowodzi, że ludność nie ielt bezwarunkowém błogostawieństwem. Lecz ciągle mnożenie się ludzi należycie zatrudnionych i z zarobku swego nie tylko utrzymujących się, ale i w obfitości ży-

iących, naypożądanszą jest dla gospodarza krajowego (Ekonomo politycznego) rzeczą. W samej istocie nie w ten czas, gdy naród do zupełnego już doszedł bogactwa, lecz raczej w ciągu postępu jego w nabywaniu coraz obszerniejszych bogactw, klasa wyrobnicza, czyli wielka masa narodowa, w naypomyślniejszym została położeniu. W gospodarstwie narodowem, zostającym na stopniu nie zmiennym, jest ono trudne, a w gospodarstwie wstecz idącym, nędzne.

Wysoka płaca powiększa działalność pracy, bo nie tylko dostarczając wyrobnikowi obfite pożywienie, fizyczne siły jego pomnaża, lecz nadto przedstawiając mu widok przysposobienia sobie zasobu, za pomocą którego dni starości swojej bez trosk mogłby przepędzić, do największego sił swoich natężenia pobudza go. Pilność tak, iak każdy inny przymiot ludzki, powiększa się w miarę większego, lub mniejszego zachęcenia, a zachęceniem pilności jest nadgroda.

Utrzymują wprawdzie nie tylko panowie, lecz i Autorowie, że wysoka płaca czyni wyrobników gnuśnymi.

Ale żaden człowiek, chcąc mieć iaką robotę prędko i dobrze skuteczną, za płaty dla osiągnięcia tego zamiaru niezmniesza. A nawet ieden z tych Autorów, którzy ów ulubiony utrzymują wniosek, gdy stanął na czele interesów finansowych, uznał byż potrzebą powiększyć pensye swoim podległym, w celu uczynienia ich łacniejszemi i czynniejszymi. Wszędzie, gdzie płaca jest wysoka, wyrobnicy są silniejsi i pracowitsi. Więcej naprzykład jest takich w dużych miastach handlowych, i w ich sąsiedztwie, niżeli w odległych kątach krain.

Dosyć także wiadomą jest rzeczą, iż rzemieślnicy, gdy za swą pracę od sztuki obficie są płatni, zazwyczaj aż do znużowania zdrowia swego pracują. Uważają: że cieśle w Londynie zupełny swój siły dłużej nad 8 lat niekonserwują. To samo bywa w wielu innych zatrudnieniach, gdy wyrobnik od sztuki jest płatny; co nietylko w manufakturach, ale nawet i w gospodarstwie rolniczym wydarza się, gdy płaca nadzwyczajnie jest wysoką. Bezmiała każda klasa rzemieślników jest wystawioną na szczególną chorobę, pochodzącą z zbytnej pilności w oddzielnym iey pracy rodzaju.

A lubo w Anglii nie liczą Żołnierzy do naypracowitszej klasy ludzi, to przecież gdy ich używają do roboty wynagradzanej obficie od sztuki, Officerowie z entrepreneurami układają się zwykli, aby Żołnierzom nie dawali na dzień zarabiać nad pewną, w proporcję roboty wymiarkowaną sumę, gdyż dawniej częstokroć wydarzało się, iż powodowani emulacją i chciwością zarobku zdrowie swoje zbytzną robotą ruynowali.

Częste i głośne skargi panów, że wyrobnicy, zarobiwszy sobie w czterech dniach tyle, ile na cały tydzień potrzebują, przez ostatnie trzy dni w tygodniu prożniują, lubo w małej części mogą być sprawiedliwe, w największej jednakże są bez racji. A nawet nie bezwątpliwą jest rzeczą, czyli w tych, co istotnie na wspomniony zasługują zarzut, nie samo zbytne natężenie w czterech dniach tygodnia jest prawdziwą przyczyną bezczynności w ostatnich trzech dniach. Po tegiej, przez kilka dni kontynuowanej, pracy umysłowej, lub cielesnej, w większej części ludzi odzywa się życzenie wypoczynku, które, gdy nie jest wstrzymane przez iaki gwałt, lub nie odbita potrzebę, stać się niemal nie zwyciężonem. Jest to głos natury wymagający posilenia. Czasem nie potrzeba na to, iak tylko wypoczynienia, a czasem rozrywki i zabawy. Nieuważanie na ten głos natury, częstokroć nie bezpieczne spowodować może skutki, gdyż na ten czas prędzej lub później właściwa zatrudnieniu rodzi się choroba. (Dalszy ciąg w następującym numerze.)

Nadzwyczajny DODATEK do Dziennika Departamentowego No. 54.

Pisarz Trybunału Cywilnego I. Instancyi Depart. Płockiego.

Wiadomo czyni: że na dniu 2. Kwietnia 1811 r. dobra Borkowo kościelne cum attinentiis w powiecie Mławskim, departamencie Płockim, w gminie czyli parafii tegoż samego nazwiska położone, w exekucyi wyroków Trybunału cywilnego pierwszey Instancyi departamentu Płockiego w dniach 15. Lutego i 12. Paźdz. 1810 r. ferowanych, zajętemi zostały, i że takowe zajęcie w biurze Konserwatora hypotek departamentu Płockiego dnia 20. Lipca 1811 r., w kancelaryi zaś Trybunału dnia 29. Lipca 1811 r. zapisane zostało.

Dobra zajęte Borkowo należą W. Michałowi i Jozefie z Sulińskich nawzajem małżonkom Zorawskim, w dobrach zajętych zamieszkałym. Zajęcie zaś nastąpiło na żądanie W. Tomasza Gościckiego swoim i żony swojej Wnéy Magdaleny z Miszewskich Gościckiey imieniem czyniącego, niemniéy z mocy plénipotencyi urzędowéy pod dniem 28. Sierpnia 1809 r. przez W. Bernarda Miszewskiego, małoletnich Leonarda, Jana, Kandydy niegdy Wnéy Angeli z Miszewskich Rusieckiey pozostałych dzieci Opiekuna czyniącego, w Trębkach w powiecie Wyszogrodzkim zamieszkałego, tu zaś w Płocku u Ur. Mezera Adwokata Sądu Appellacynego Xięstwa Warszawskiego zajęcie popierającego, przy ulicy Warszawskiey pod Nr. 278. zamieszkanie przybieralne mającego, dobra powyż wyrażone Borkowo kościelne graniczą na wschód z dobrami Szlacheckimi Wolką Grąbiecką i Kisielewem, od południa z Dziembakowem i Grodkowem, od zachodu z Gorzewem i miastem Sierpcem, od północy z Borkowem wielkim i Dąbrowką i Wilczagórą, zostają w zagospodarowaniu Wch Zorawskich exekwuiących się dłużników. Są odległe od miast: departamentowego Płocka mil 4 i pół, od Mławy mil 6 i pół, od Lipna mil 3 i pół, od Sierpca ćwierć mili; w dobrach zajętych budowle są następujące:

I. Dworska i Plebańska.

1. Dwór w węgiel budowany, dachówką pokryty,
2. Folwark w mur pruski, dachówką pokryty,
3. Stodoła iedna o trzech, a druga o dwóch klepiskach w słupy, dach słomą pokryty,
4. Spichrz z sieczkarnią w węgiel budowany, słomą pokryty,
5. Staynie 3 dla koni w słupy, słomą pokryte,
6. Owczarnia i szopa dla bydła w słupy, słomą pokryte,

7. Wołownia w mur pruski, słomą pokryta,
8. Gorzalnia i ozdownia w mur pruski dachówką pokryte,
9. Cegelnia czyli szopa słomą pokryta, piec do niéy kleńcem pobity,
10. Plebania w węgiel budowana, słomą pokryta, przy téy stodoła iedna o dwóch klepiskach, stajnia i szopa w słupy wystawione, słomą pokryte,
11. Szpital w węgiel pobudowany, słomą pokryty,
12. Kościół pod kleńcem w węgiel budowany.

II. Wiejska.

1. Dom wraz z stodołą, stajnią, oborą w słupy budowane, słomą pokryte, w którym mieszka gospodarz Mateusz Wiśniewski,
2. Dito dito zamieszkały przez Stanisława Pleyszura,
3. Dito dito zamieszkały przez Ignacego Szudzińskiego,
4. Dom, stodoła, stajnia wraz z szopą zamieszkały przez gospodarza Woyciecha Węclawskiego,
5. Dito dito zamieszkały przez Jozefa Swiercza,
6. Dito dito zamieszkały przez Stan. Jonowskiego,
7. Dito dito zamieszkały przez Jędrzeia Owczarza,
8. Dito dito zamieszkały przez Jana Maciorkę,
9. Dom, stodoła, stajnia wraz z szopą, w którym mieszka gospodarz Szczepan Maciorka,
10. Dom, przy którym stodoła, stajnia, szopa, przez gospodarza Augustyna Kamińskiego zamieszkały.
11. dito dito zamieszkały przez Franc. Konopkę,
12. Dom w węgiel budowany, zamieszkały przez 4 komorników,
13. Cztery domy w węgiel słomą okryte, każdy o dwóch izbach,
14. Karczma z wiazdem, w węgiel i słupy budowana, słomą pokryta,
15. Kuźnia w węgiel pobudowana, kleńcem pobita.

III. Budowla budników na kolonii Mieszkaku i w innych miejscach mieszkających:

- a) Dom w węgiel pobudowany, przy którym stodoła, stajnia z oborą w słupy wybudowane, słomą pokryte, zamieszkały przez gospodarza Antoniego Zołnowskiego,
- b) dito dito zamieszkały przez Jakoba Czachowskiego,
- c) dito dito przez Jozefa Mellera,
- d) dito dito przez Jana Kowalskiego,
- e) dito dito przez Piotra Piotrowskiego,

- f) dito dito przez Stan. Topolewskiego,
 g) dito dito przez Jędrzeja Radacza,
 h) dito dito przez Balcera Kamińskiego,
 i) dito dito przez Krystiana Stencera,
 k) dito dito przez Stan. Sawińskiego,
 l) dito dito przez Michała Woykę,
 l) dito dito przez Krzysztofa Mrozę,
 m) dito dito przez Tomasza Katryniaka,
 n) dito dito przez Michała Szomszura,
 o) dito dito przez Pawła Swiercza,
 p) dom bez stodoły zanieszkaty przez Jana Hyncza,
 q) karczma na tychże budach w węgiel, wiazd zaś w słupy wybudowane, słomą pokryte.

Dobra przerzeczone Borkowo kościelne zajęte, mają rozległości podług rozmiaru Geometry Gensch w miesiącu Listop. 1808 r. uczynionego włok 61, morg. 18, □pręt. 58 miary Chełmińskiej, łącząc już w to 144 morg. 144 □pręt. kontrowersyi.

Kopie aktu zająćia Sołtysowi Mateuszowi Wiśniewskiemu Zastępcy Woyta dnia 3. Kwietnia 1811 r. w dobrach Borkowie kościelnym, dnia zaś 5. Kwietnia 1811 Wmu Grzybowskiemu Pisarzowi Sądu pokoju powiatu Mławskiego zostawione zostały.

Pierwsza publikacya zbioru warunków licytacyjnych nastąpi na audyencyi Trybunału dnia 27. Września 1811 r., druga i trzecia następuje co dwie niedziele po pierwszey (vide art. 702. kodexu postępowania.) Wyciąg niniejszy zawieszony został dnia 29. Lipca 1811 r. w sali audyencyonalney Trybunału i podobny Ur. Mezerowi Adwokatowi zająćie popierającemu wydany został.

Ze w dniu 27. Września 1811 r. do pierwszey publikacyi warunków licytacyjnych przeznaczonym, też odbyta została, i Ur. Mezer Adwokat zająćie popierający publikowanym zbiorem warunków licytacyjnych postąpił za też dobra 106,282 złt. pols. w reście że do przygotowywującego przysądzenia dzień 26. Października 1811 r. przeznaczony jest.

Wyciąg niniejszy w sali audyencyonalney dnia 1. Października 1811 r. zawieszony, podobny Ur. Mezerowi zająćie popierającemu wydany został.

Dań w Płocku w kancelaryi Trybunału cywilnego I. Instancyi departamentu Płockiego dnia 1. Października 1811.

Ostrowski.

Sąd Podśędkowski Cywilny powiatu Wyszogrodzkiego w departamencie Płockim.

Podać ninieyszém do wiadomości publiczney: iż w dniu wczorayszym Walenty Tomaszewski, o kradzież rzeczy obwiniony, będąc aresztowany, z miejscowej głównej warty zbiegł. Tenże był wzrostu małego, twarzy okrągłej, włosów blond, oczu ciemnych, nosa miernego; odzież, którą miał na sobie przy ucieczce: surdut krotki zielony, spodnie białe, buty stare.

Ponieważ na schwytaniu tegoż wiele zależy, rekwiruie przeto wszelkie władze tak cywilne iako i wojskowe, by tegoż Walentego Tomaszewskiego, skoroby gdziekolwiek spostrzeżonym byż miał, aresztowały, i natychmiast do Sądu swego transportować kazały.

W Płocku, dnia 28. Września 1811.

Markowski, P. P. W.

Słonkowski, P.

TRYBUNAŁ CYWILNY I. Instancyi Departamentu Płockiego.

Stosując się do rekwizycyi JWW. Kommissarzy pełnomocnych Najjaśniejszego Króla JM. Saskiego, Xiążęcia Warszawskiego, wzywa ninieyszém powtornie wszystkich Interessentów czyli Wierzycieli depozytorium byłego Pruskiego Sądu powiatowego Płockiego i każdego do takowego depozytorium lub do summy 6000 Tal. konwencją Dreźnieńską za takowe depozytorium przeznaczoné, bądź to z powodu pieniędzy gotowych, bądź precyozow, efektów i papierów do depozytorium wspomnianego weszłych, pretensye mieć mogącego, iżby na terminie ostatecznéj likwidacyi podobnych pretensyy dzień 5. Listopada r. b. przed W. Meyer Allessorem Trybunału swego osobiście, lub przez Pełnomocników w domu Rządowym w Płocku o godzinie 9. zrana stawiając, pretensye swoje podali i udowodnili; w przypadku zaś niestawienia się, spodziewać się mają, iż na takowe pretensye, ile do tych czas przez delegowanego Trybunału z akt wspomnianego Sądu wysledzone i udowodnione nie zostały, późniéj względu nie będzie.

Płock, dnia 28. Września 1811.

Sękowski, Prezes.